

De koers is uitgestippeld

NU SAMEN OP WEG NAAR EEN ÉCHT CIRCULAIRE ECONOMIE

De afgelopen jaren hebben Vlaanderen, België en Europa hun **engagement voor een circulaire economie** duidelijk kracht bijgezet. Er zijn tal van (wettelijke) initiatieven, projecten en onderzoeken opgezet om de weg naar een circulaire economie voor te bereiden. En dat is zonder meer een **positieve evolutie**. Een die Go4Circle en COBEREC, de bedrijfsfederaties van de circulaire economie en de recuperatie, en hun meer dan 350 leden luid toejuichen.

De federaties willen de komende jaren op de ingezette weg verder. De basis is er nu, en dus kan het tempo omhoog. De tijd is rijp voor **doortastende beleidsbeslissingen** en keuzes pro circulaire materialen, zodat de komende legislatuur de circulaire economie echt gestalte krijgt.

In dit memorandum lijsten Go4Circle en COBEREC een aantal adviezen op die de beleidsmakers zullen helpen om de circulaire economie in Vlaanderen, België en Europa concreet vorm te geven.

VLAANDEREN

1 Stel een Minister voor de Circulaire Economie aan

Met het aangepaste Vlaamse afvalplan gaf de huidige regering de aanzet om het traditionele afvalbeleid om te vormen tot een circulair beleid. Hierbij erkende ze expliciet het belang van afvalbehandeling en -verwijdering.

Het is nu aan de komende regering om die lijn rigoureuus verder door te trekken. Om het afvalbeheer nog verregaander te hervormen én de economische inslag van de circulaire economie meer tot zijn recht te laten komen, vragen we de aanstelling van een Minister voor de Circulaire Economie, die bevoegd is om het beleid uit te stippelen voor de beleidsdomeinen Economie en Omgeving.

Onze afval- en bodemadministraties moeten ook de economische ontwikkeling van Vlaanderen voor ogen houden. Wij verwachten van hen een ondersteunende rol inzake afvalbeheer en circulaire economie.

VOORSTEL REGEERAKKOORD

De Vlaamse regering engageert zich om de circulaire economie in Vlaanderen concreet vorm te geven. Ze zal een Minister voor de Circulaire Economie aanstellen die als doel heeft het gebruik van gerecycleerde materialen in nieuwe producten te verdubbelen en ervoor te zorgen dat er tegen het einde van de legislatuur geen producten meer op de markt komen die niet recycleerbaar zijn of de recyclage van andere producten verstoren.

2 Pas het systeem van afvalheffingen aan om recyclage te bevorderen

De bestaande **afvalheffingen** hebben veel effect gehad. Ze zijn en blijven belangrijk in een afvalbeleid dat voorrang geeft aan recyclage tegenover afvalverbranding en storten. Maar er zijn belangrijke kanttekeningen te maken.

We moeten steeds meer afvalstoffen gaan recyclen. De heffingen kunnen daarin sturend werken. Daarom pleiten Go4Circle en COBEREC voor heffingen die **aanzetten tot meer recyclage**. Zo houden aanpassingen aan de huidige heffingen best steeds een positief effect op de recyclage voor ogen. Bovendien stellen we een nieuwe heffing voor op producten die niet recycleerbaar zijn of die de recyclage van andere producten verstoren.

Bovendien pleiten we ervoor om **geen taksen op de export van gerecycleerde materialen** te heffen. Dergelijke heffingen maken gerecycleerde materialen nodeloos duurder dan de oorspronkelijke grondstoffen en staan zo de doorbraak van de circulaire economie in de weg.

Tot slot zou het heffingssysteem gebaat zijn bij **meer afstemming tussen de Gewesten**.

VOORSTEL REGEERAKKOORD

De Vlaamse regering zal het systeem van de afvalheffingen herbekijken om verder het pad te effenen voor de creatie van een circulaire economie. Zo zal er meer afstemming komen met de andere gewesten om ongewenste verschuivingen van afval te voorkomen. Bovendien zal de regering de heffing op de export van gerecycleerde materialen wegwerken en een nieuwe heffing in het leven roepen voor producten/materialen die niet recycleerbaar zijn en/of de recyclage van andere producten/materialen verstoren.

3 Creër nieuwe investeringsfondsen om de circulaire economie te realiseren

Door het nieuwe systeem van de afvalheffingen zullen er initiatieven komen die de circulaire economie bevorderen. Maar er zal meer nodig zijn om echt op kruissnelheid te komen. Er is ook nood aan een **nieuw investeringsfonds**, dat samenwerking met private fondsen toelaat en waarin middelen te groeperen zijn.

Bovendien is de tijd rijp om het **particulier stookoliefonds** (PREMAZ) op te starten. De sector van de grondreiniging juicht het nieuwe fonds voor de garagisten (TERSANA) toe, maar er is meer nodig om de gezondheid van de Vlaamse bodem te verbeteren.

VOORSTEL REGEERAKKOORD

De Vlaamse regering zal een nieuw fonds opzetten, met daarin publiek en privaat kapitaal, om investeringen van privaatrechtelijke bedrijven in circulaire initiatieven te financieren. Daarnaast zal de regering de oprichting van sectorfondsen voor de systematische en grondige aanpak van bodemverontreiniging stimuleren.

© Paul Bulteel voor Go4Circle

4 Hervorm het systeem van aanvaardings- en terugnameplichten

Het Vlaamse afvalbeleid is gebaseerd op het principe van de **uitgebreide producentenverantwoordelijkheid**, een strategie die de producent verantwoordelijk stelt voor de volledige levenscyclus van een product met speciale aandacht voor de terugname, recyclage en eindverwerking. Het huidige Vlaamse systeem is toe aan een grondige herziening. Zo dringen we er bij de toekomstige Vlaamse regering op aan om de plichten die niet bijdragen tot de circulaire economie (bv. de aanvaardingsplicht voor afvalbanden) af te schaffen, tenzij Europa dit oplegt.

Andere systemen, zoals voor afgedankte elektr(on)ische apparaten, afvalolie en verpakkingen, hebben nood aan een hervorming zodat ze de nadruk leggen op het gebruik van gerecycleerde materialen en het op de markt brengen van recycleerbare producten.

Daarnaast vragen Go4Circle en COBEREC ook om de samenwerking met beheerorganisaties zoals Bebat, Recupel en Recytyre om te vormen van een milieubeleidsovereenkomst naar een erkenning, zodat de enige beslissingsbevoegdheid bij de overheid blijft.

VOORSTEL REGEERAKKOORD

De Vlaamse regering zal het systeem van de uitgebreide producentenverantwoordelijkheid herbekijken. Ze zal enkel de plichten behouden die de circulaire economie mee helpen vormgeven. Zo zal de regering de aanvaardingsplicht voor banden afschaffen en de plichten voor verpakkingen, afvalolie en afgedankte elektrische en elektronische apparaten omvormen om de afzet van gerecycleerde materialen te stimuleren. Bovendien zal ze de milieubeleidsovereenkomsten omzetten in erkenningen.

5 Bevorder het gebruik van gerecycleerde materialen

Vandaag houden particulieren en bedrijven heel wat afvalstoffen apart: pmd, glas, papier en karton, enzovoort. Sommige van deze sorteerverplichtingen hebben maar zin als er ook een afzetmarkt voor de gerecycleerde materialen bestaat. Zoniet zetten we de afvalberg om in een recyclageberg.

Wij roepen de Vlaamse regering op om de Vlaamse regelgeving grondig te evalueren op economische duurzaamheid: **wettelijke bepalingen die het gebruik van gerecycleerde materialen verbieden** dienen te worden weggewerkt. Zo zijn er nog steeds overheidsbestekken die geen

recyclagematerialen toelaten of wettelijke toepassingsnormen die strenger zijn voor gerecycleerde materialen dan voor primaire grondstoffen.

Daarnaast is de wettelijke verankering van de **End-of-Waste-benadering** een belangrijk instrument om de afzet van gerecycleerde materialen te bevorderen: het geeft immers meer zekerheid over wanneer een afvalstof (opnieuw) een grondstof of product wordt. Gezien Europa op dit vlak weinig vooruitgang boekt, is het belangrijk dat Vlaanderen hierin het voortouw neemt en zelf een formele End-of-Waste-procedure uitwerkt voor de verschillende afvalstromen.

Go4Circle en COBEREC verwachten van de toekomstige Vlaamse regering ook dat ze de vraag naar gerecycleerde materialen stimuleert: hoe groter de vraag, hoe meer inspanningen er spontaan zullen gebeuren om afval uit te sorteren, aan de bron en achteraf. We vragen de Vlaamse overheid om de productiebedrijven in Vlaanderen **doelstellingen** op te leggen **die het gebruik van gerecycleerde materialen bevorderen**, in plaats van halsstarrig vast te houden aan de huidige doelstellingen die louter de selectieve inzameling viseren.

Indien de vraag naar gerecycleerde materialen substantieel stijgt, dan zal ook de **waarde van het afval** stijgen. Er wordt te weinig bij stilgestaan dat dit een belangrijk element is om zwerfvuil te voorkomen, want wat waarde heeft, wordt minder snel achteloos weggegooid.

Tot slot kan Vlaanderen door haar centrale ligging in Europa ook een belangrijke rol spelen in de **recyclage en verwerking van buitenlands afval**. Vlaanderen zou er goed aan doen om afval van buiten onze grenzen aan te trekken en te verwerken: de bij ons aangesloten ondernemingen realiseren goede ecologische oplossingen die bovendien tewerkstelling en welvaart scheppen.

VOORSTEL REGEERAKKOORD

De Vlaamse regering zal verschillende maatregelen treffen om het gebruik van gerecycleerde materialen te bevorderen. Ze zal in de eerste plaats de wettelijke bepalingen die het gebruik van gerecycleerde materialen in de weg staan, wegwerken. Waar nodig en mogelijk zal ze het End-of-Waste-statuuat invoeren, zodat het duidelijk wordt wanneer een bepaalde afvalstof (opnieuw) een grondstof of product wordt. Daarnaast zal de regering het gebruik van gerecycleerde materialen in kaart brengen en substantieel doen stijgen. Plus initiatieven nemen om de waarde van afval te verhogen, wat een positief effect zal hebben in de strijd tegen zwerfvuil. Tot slot zal Vlaanderen haar centrale ligging in Europa uitspelen en buitenlands afval aantrekken om hier te laten recycleren en te verwerken.

6 Verzeker de kwaliteit in de afval- en recyclagesector

De handhaving van de verschillende VLAREM en VLAREMA-verplichtingen wordt door de afval- en recyclagebedrijven als zeer streng ervaren. Nochtans werken vele bedrijven in de sector er hard aan om steeds aan allerlei nieuwe wettelijke verplichtingen te voldoen. Daarnaast zien we dat bedrijven die geheel illegaal werken nauwelijks worden aangepakt. Het evenwicht is zoek.

Daarom vragen Go4Circle en COBEREC dat de handhavingsdiensten hun beschikbare tijd en middelen vooral inzetten om **illegale niet-vergunde handelingen op te sporen** in plaats van enkel de gekende afval- en recyclagebedrijven te controleren.

Daarnaast willen we de **toegang tot de afval- en recyclagesector voorbehouden voor professionele bedrijven**, meer bepaald daar waar er een beperkte financiële instapdrempel is in de sector. Dit geldt met name voor bedrijven die afval ophalen en dus niet voor ondernemingen die grote afvalinstallaties exploiteren. Wij zijn alvast bereid om mee te werken aan een systeem van kwalitatieve criteria waaraan bedrijven moeten voldoen om in de sector actief te zijn, inclusief interne rapporteringen, opleidingen, kwaliteitscontroles, enzovoort.

VOORSTEL REGEERAKKOORD

De Vlaamse regering zal de kwaliteit van de Vlaamse afval- en recyclagesector waarborgen. Enerzijds zal ze de aandacht van de handhavingsdiensten focussen op de opsporing van illegale activiteiten. Anderzijds zal ze samen met de federaties van de afval- en recyclagebedrijven een kwaliteitssysteem ontwikkelen waaraan bedrijven die in deze sectoren actief (willen) zijn, moeten voldoen.

7 Werk de belemmeringen voor een circulaire economie in het Omgevingsvergunningsdecreet weg

Het is belangrijk dat de Vlaamse milieuregelgeving (in het bijzonder VLAREM) de verwerking van afval in Vlaanderen faciliteert en dus de activiteiten van de afval- en recyclagebedrijven zo optimaal mogelijk ondersteunt. Toch zijn er enkele milieuvoorschriften die efficiënte bedrijfsvoering binnen onze sector onmogelijk maken. Zo zijn er enerzijds zeer strenge eisen voor de recyclagebedrijven (bv. de aanpak van verontreinigd hemelwater door bedrijven met een afvalopslag), anderzijds zijn er bepalingen die de extra inzameling van afvalstoffen tegenhouden (bv. de verplichting om een vergunning aan te vragen om afvalcontainers te plaatsen bij particulieren). Er is dus nood aan een grondige **screening van de Vlaamse milieuvoorschriften in het algemeen en de VLAREM-verplichtingen in het bijzonder**.

VOORSTEL REGEERAKKOORD

De Vlaamse regering laat het Omgevingsvergunningsdecreet (incl. VLAREM) screenen op mogelijke struikelstenen voor de circulaire economie zodat de opgenomen maatregelen de afval- en recyclagebedrijven de nodige ondersteuning bieden.

8 Stem VLAREMA, VLAREBO en VLAREOP op elkaar af

Het reglementair kader waarbinnen de afval- en recyclagebedrijven moeten opereren, zorgt voor verwarring op het terrein. Zo hanteren VLAREMA (het Vlaams Reglement voor het duurzaam beheer van materiaalcringlopen en afvalstoffen), VLAREBO (het Vlaams Reglement betreffende de bodemsanering en de bodembescherming) en VLAREOP (het Vlaamse Oppervlaktedelfstoffenbesluit) maar liefst drie verschillende normen voor de toepassing van de gerecycleerde materialen. Daarom vragen Go4Circle en COBEREC om **één toetsingskader voor alle materiaalstromen**.

VOORSTEL REGEERAKKOORD

De Vlaamse regering zal de normen voor het gebruik van gerecycleerde materialen in VLAREMA, VLAREBO en VLAREOP op elkaar afstemmen zodat er voor de drie domeinen één algemeen toetsingskader geldt.

9 Vermijd oneerlijke concurrentie in de afval- en recyclagesector

Er zijn in de afval- en recyclagesector verschillende types spelers actief, waarvoor in bepaalde gevallen ook andere werkingsvoorwaarden gelden.

Zo mogen landbouwvergieters steeds meer industrieel **organisch-biologisch afval** verwerken, hoewel ze daarvoor niet zijn opgericht. Bovendien gelden voor deze bedrijven soepelere exploitatievoorwaarden. Deze ongelijke situatie zet de rendabiliteit en dus leefbaarheid van industriële vergisters zwaar onder druk. Het is belangrijk dat landbouwvergieters zich blijven focussen op de verwerking van mest en andere landbouwgerelateerde stromen en het aandeel industrieel organisch-biologisch afval beperken.

Go4Circle en COBEREC pleiten bovendien voor **meer samenwerking tussen bedrijven uit de reguliere en de sociale economie**. Zolang zij elkaar blijven beconcurreren, verdringen gesubsidieerde jobs immers jobs uit de reguliere arbeidsmarkt, zonder dat daarvoor extra arbeidsplaatsen in de plaats komen.

VOORSTEL REGEERAKKOORD

De Vlaamse regering engageert zich ertoe om situaties van oneerlijke concurrentie in de afval- en recyclagesector weg te werken. Landbouwvergieters mogen slechts een beperkt volume industrieel organisch-biologisch afval verwerken: maximum 50% van de totale hoeveelheid materiaal die ze verwerken. De rest dient afkomstig te zijn van voornamelijk mest, of landbouwgerelateerde stromen. Bovendien zal de regering een klimaat van samenwerking tussen de sociale en de reguliere economie creëren.

© Paul Bulteel voor Go4Circle

10 Lanceer initiatieven om de knelpuntberoepen in de afval- en recyclagesector in te vullen

De komende jaren zullen we in Vlaanderen steeds meer afval apart gaan inzamelen, sorteren en recyclen, en daar zijn arbeiders voor nodig. Arbeiders die niet noodzakelijk over een diploma moeten beschikken, want de jobinhoud is zo specifiek dat alles op het terrein wordt aangeleerd.

De afval- en recyclagesector ondervindt echter dat bepaalde vacatures moeilijk ingevuld geraken. Profielen zoals chauffeurs, machinebedieners, technici... vinden maar moeilijk de weg naar de sector en ontpoppen zich tot knelpuntberoepen.

Deze situatie belemmert de verdere ontwikkeling van onze sector. Daarom vragen Go4Circle en COBEREC de bevoegde Vlaamse minister om samen projecten te lanceren die arbeidskrachten warm maken en voorbereiden op een job in de afval- en recyclagesector.

VOORSTEL REGEERAKKOORD

De Vlaamse Minister van Werk zal samen met de betrokken sectorfederaties projecten opstarten om arbeidskrachten klaar te stomen voor een job in de afval- en recyclagesector.

11 Voorkom de frauduleuze export van af te breken schepen

Europa creëert een nieuw referentiekader voor de sloop van schepen. Helaas glippen nog veel 'afvalschepen' door de mazen van het net door ze als 'tweedehandsproduct' te exporteren. Ze belanden vaak in Bangladesh of Pakistan (het zogenaamde 'beaching') waar ze in menonwaardige omstandigheden worden gesloopt, zonder aandacht voor veiligheid en vervuiling door onder meer olie en asbest. Door strenger toe te zien op de kwalificatie van een 'afvalschip' bouwt Vlaanderen mee aan de ontwikkeling van een heuse capaciteit van kwaliteitsvolle scheepsafbraak in Europa.

VOORSTEL REGEERAKKOORD

De Vlaamse regering objectiveert criteria en stelt alles in het werk om frauduleuze export van af te breken schepen tegen te gaan en biedt zo kansen voor de uitbreiding van lokale scheepsafbraak die wel rekening houdt met veiligheid en milieu.

12

Geef afvalintercommunales een nieuwe rol

De rol van de afvalintercommunales heeft duidelijk nood aan een herbronning. Welke rol kunnen deze intercommunales spelen in de realisatie van een lokale circulaire economie? De privaatrechtelijke sector kan de puur operationele taken perfect overnemen, zeker als het gaat om bedrijfsafval. Bovendien zouden burgers niet zo maar naar de gemeentelijke afvalinzamelingscircuits hoeven te stappen. **Burgers krijgen beter de vrijheid om te kiezen aan wie en onder welke voorwaarden zij hun afval toevertrouwen.** De zorgplicht van de gemeenten houdt geen monopolie in. Er is wel nood aan een gewestelijk kader om zicht te blijven hebben op de hoeveelheden huishoudelijk afval.

VOORSTEL REGEERAKKOORD

De Vlaamse regering zal een wettelijk kader uitwerken dat de afvalintercommunales toelaat om actief te zijn in het beheer van bedrijfsafval op voorwaarde dat dit gebeurt conform de regels die gelden voor de privaatrechtelijke afvalmarkt. Bovendien zullen de burgers de vrijheid krijgen om zelf te bepalen aan wie zij hun afval toevertrouwen. Het wettelijk kader zal er ook op toezien dat de hoeveelheden huishoudelijk afval nog steeds in kaart worden gebracht.

13

Voorzie voldoende capaciteit voor het verbranden en storten van niet-recycleerbaar afval

Door de gemeenschappelijke inspanningen van de Vlaamse overheid en de afval- en recyclagesector is het afvalprobleem in Vlaanderen zo goed als opgelost. Een positief resultaat, al is er ook een keerzijde aan de medaille. Door het afvalverwerkingsbeleid van de afgelopen jaren waren er nog amper investeringen in nieuwe technologieën en installaties. Resultaat: op sommige momenten is er meer restafval dan verwerkingscapaciteit en belanden vele duizenden tonnen afval voor verwerking buiten de gewestgrenzen.

Er is uiteraard niets mis met de ambitie om de hoeveelheid restafval te verminderen, maar dat neemt niet weg dat er nog steeds restafval is en dat er dus nog steeds nood is aan voldoende eindverwerkingscapaciteit. **Investeringen in topinstallaties voor het verbranden en storten van afval** dat niet kan worden gerecycleerd blijven broodnodig. Vlaanderen kan hierin zelfs een internationale functie vervullen: voor huishoudelijk afval blijven we voorstander van het zelfvoorzieningsbeginsel, voor bedrijfsafval moeten import en export mogelijk zijn onder geactualiseerde voorwaarden.

VOORSTEL REGEERAKKOORD

De Vlaamse overheid zal niet langer de verbrandings- en stortcapaciteit in het gewest plannen. Initiatieven zullen louter op hun milieumerites worden beoordeeld, waarbij het investeringsrisico bij de betrokken initiatiefnemer ligt. Vlaanderen opent de deuren voor afval van buiten de regio om het hier te verbranden en te storten als dit een meerwaarde biedt ten opzichte van de regio van herkomst. Als door een te grote verbrandingscapaciteit de prijs van afvalverbranding te laag zou zakken en zo de recyclage in gevaar zou brengen, dan zullen de afvalheffingen sturend werken.

14 Geef de afval- en recyclagesector de nodige ruimte en logistieke kansen

De afval- en recyclagebedrijven vinden steeds moeilijker **ruimte om nieuwe installaties te bouwen**. Investeringsplannen botsen nog te vaak op tegenkanting vanuit de lokale omgeving (Not in my backyard), terwijl de politieke vertegenwoordigers hier weinig tegen (kunnen) inbrengen. Hierdoor dreigt de recyclagesector kansen te missen en kiezen steeds meer bedrijven om hun activiteiten buiten de grenzen van het Vlaamse Gewest uit te breiden.

Ook logistieke problemen spelen een rol. De afval- en recyclagesector heeft sterk te lijden onder het prangende **mobiliteitsprobleem**. De sector verdient daarom de nodige prioriteit zodat ze verschillende transportmethoden (weg, water, spoor) kan inzetten. Bovendien is de sector ook vragende partij om 's nachts afval te mogen inzamelen en vervolgens op de verwerkingssites te mogen aanvaarden. Verder verwachten we dat de Vlaamse overheid de thans versnipperde aanpak van afvalinzameling in de stadscentra naar zich toetrekt en stroomlijnt.

VOORSTEL REGEERAKKOORD

De Vlaamse regering zal de komende legislatuur (wettelijke) initiatieven nemen om de afval- en recyclagesector de nodige ruimte te geven om haar activiteiten verder te ontwikkelen. Bovendien zal ze verschillende acties opzetten om de sector zowel overdag als 's nachts op verschillende manieren afval te laten transporteren. Tot slot komt er een gewestelijke aanpak voor de inzameling van afval in de binnensteden, en dat binnen een breder mobiliteitsbeleid.

15 Pas het vergunningskader voor nieuwe afvalbehandelingstechnologieën aan

Go4Circle en COBEREC merken dat de bevoegde overheden soms dubbelzinnig omspringen met bedrijven die nieuwe technologieën toepassen. Soms is er een te groot vertrouwen in deze bedrijven, waardoor zij de mogelijkheid krijgen om grote afvalhoeveelheden te ontvangen zonder bewijs dat hun technologie zal werken. In andere gevallen is de overheid dan weer zeer streng en weigert ze vergunningen toe te kennen aan bedrijven die experimentele technologieën willen toepassen. Wij vragen een aangepast vergunningskader waarin bedrijven wel degelijk innovatieve technologieën kunnen toepassen, maar dat ze slechts beperkte hoeveelheden afval kunnen ontvangen tot bewezen is dat hun installatie werkt.

VOORSTEL REGEERAKKOORD

In de afval- en recyclagesector is er nood aan een aangepast vergunningskader zodat bedrijven experimentele technieken kunnen toepassen voor beperkte hoeveelheden afval. De regelgeving moet zich aanpassen aan de evolutie van de techniek.

16 Maak Vlaanderen een voorloper in de valorisatie van stortplaatsen

Enhanced Landfill Mining is een concept dat de valorisatie van materialen en energie uit een stortplaats zo duurzaam mogelijk uitvoert. De tijd is nu rijp om deze beloftevolle technologie tot volle wasdom te brengen. De komende legislatuur moeten verschillende dossiers, groot en klein, kunnen opstarten zodat onze regio op dat vlak een van de Europese voortrekkers blijft.

VOORSTEL REGEERAKKOORD

De Vlaamse regering geeft de komende legislatuur de kans om verschillende projecten inzake Enhanced Landfill Mining, groot en klein, op te starten en te realiseren.

17 Integreer het gebruik van gerecycleerde materialen in het groene-energiebeleid

De afval- en recyclagesector kan een positieve bijdrage leveren binnen het klimaat- en CO₂-besparingsbeleid, maar komt daarvoor nog te weinig in aanmerking. Nochtans bespaart het gebruik van gerecycleerde materialen in plaats van primaire grondstoffen heel wat CO₂-uitstoot (het vraagt minder energie om gerecycleerde materialen om te vormen tot afgewerkte producten, dan wat er bij de productie op basis van primaire grondstoffen nodig is). Bovendien kunnen vergistings- en verbrandingsinstallaties heel wat energie recupereren. Helaas worstelt energie uit dergelijke installaties nog met een negatieve perceptie. Ten onrechte. De betrokken installaties werken met strikt gesorteerde materialen, passen volledig binnen de circulaire economie en verdienen de nodige prioriteit in het groene-energiebeleid.

VOORSTEL REGEERAJKOORD

De Vlaamse regering erkent de mogelijkheden van de recyclagesector binnen het CO₂-besparingsbeleid (ook inzake transport). Bovendien zal de regering de energieproductie uit organisch-biologisch afval als volwaardige groene energie erkennen.

18 Stem het afvalbeleid van de drie Belgische gewesten op elkaar af

Voor de afval- en recyclagebedrijven blijft het cruciaal dat de verschillen in het afvalbeleid van de drie gewesten geen handelsbelemmeringen creëren. Er is nood aan meer samenwerking tussen de gewesten. Een wederzijdse erkenning van administratieve toelatingen voor bijvoorbeeld inzamelaars, afvalstoffenhandelaars of -makelaars (IHM), End-of-Waste-statuten van afvalstoffen, enzovoort is een minimum.

VOORSTEL REGEERAJKOORD

De Vlaamse overheid zal de administratieve toelatingen (IHM, End of Waste...) van de andere gewesten aanvaarden en zal met hen een optimale coördinatie opzetten.

19 Pas dezelfde voorwaarden toe op afval voor verwerking in Vlaanderen en daarbuiten

We merken dat Vlaanderen de laatste jaren anders is omgegaan met afval voor verwerking binnen de gewestgrenzen als daarbuiten. Voor Go4Circle en COBEREC is een gelijk speelveld belangrijk: enerzijds kan het niet de bedoeling zijn dat we onze bedrijven strenger behandelen en dat er zo afval vertrekt naar afvalverwijderingsinstallaties die in Vlaanderen geen vergunning zouden krijgen, anderzijds mogen er voor de export van afval geen extra voorwaarden gelden die niet van toepassing zijn op afval dat binnen Vlaanderen blijft.

VOORSTEL REGEERAKKOORD

Er dient een gelijk speelveld te zijn tussen het verwerken van afval binnen en buiten Vlaanderen. Export naar installaties die bij ons niet vergund zouden worden, is onmogelijk.

Aandachtspunten voor

BELGIË

We pleiten op federaal niveau voor een **Minister voor de Circulaire Economie**, die zowel bevoegd is voor Economie als voor Leefmilieu.

1 **Hervorm het product- en btw-beleid om de recyclage en het gebruik van gerecycleerde materialen een duw in de rug te geven**

Het federaal niveau heeft nog weinig bevoegdheden inzake het afvalbeleid. Daarom was dit niveau minder aanwezig in discussies over afval- en recyclagebeslissingen. Maar in de transformatie naar een circulaire economie speelt de federale regering een belangrijke rol.

Via het productbeleid kan de overheid producenten bijvoorbeeld aanzetten tot het gebruik van een minimumhoeveelheid gerecycleerde materialen (**recycled content**) in de productie van nieuwe producten. Zo stelt de verpakkingsector voor om tegen 2025 zo'n 50% gerecycleerde materialen te gebruiken in PET-flessen. Daarnaast kan de federale overheid producenten ook verplichten om hun producten op een ecologische manier te ontwerpen, met het oog op een efficiënte recyclage einde levensduur.

Ook het btw-systeem is een belangrijk instrument. Een **lager btw-tarief voor hergebruik en voor producten die bestaan uit gerecycleerde materialen** en een verhoogd tarief voor producten die problemen geven tijdens de recyclage kunnen belangrijke drijfveren zijn in de realisatie van een circulaire economie.

VOORSTEL REGEERAKKOORD

De federale regering zal haar product- en btw-beleid hervormen om te vermijden dat er nog producten op de markt komen die niet recycleerbaar zijn en om ervoor te zorgen dat producten zoveel mogelijk uit gerecycleerde materialen bestaan.

2 Creëer een systeem dat auto's opvolgt van productie tot sloop

Slechts 20% van de voertuigen die van de markt verdwijnen, eindigen in een erkend centrum voor de vernietiging van voertuigen. Er moet een sluitend systeem komen dat auto's over hun volledige levensduur opvolgt en waarbij de rijtaks doorloopt tot wanneer het voertuig een certificaat van vernietiging of een geldig schouwingsbewijs voor export ontvangt.

VOORSTEL REGEERAJKOORD

De federale regering zorgt voor een volledige tractering van voertuigen. Ze zorgt daarbij voor een snelle doorvoering binnen eigen diensten, of schiept het wettelijke kader voor privaat initiatief door de betrokken sectoren.

3 Verzeker de latere recyclage van producten die op de markt belanden

Niet alle producten die vandaag op de markt belanden zijn eenvoudig te recycleren. Zo is 13% van de plastic verpakkingen die vandaag in de blauwe pmd-zak belandt, om verschillende redenen (materialengebruik, productontwerp...) niet recycleerbaar. De federale overheid kan hierin verandering brengen.

België kan zich opnieuw opwerpen als pionier en als eerste land regels invoeren die producenten ertoe dwingen om eenvoudig te recycleren producten op de markt te brengen. Go4Circle en COBEREC onderzoeken alvast de belangrijkste technische en economische belemmeringen voor het hergebruik, de herstelling en de recyclage van verschillende afvalstromen, waaronder plastic verpakkingen, banden, organisch afval, enzovoort. Deze studie gebeurt in opdracht van de federale overheid en loopt tot 2020.

VOORSTEL REGEERAJKOORD

De federale regering zal een proactieve koers varen om de recycleerbaarheid van producten te verzekeren. Daarnaast zal ze het gebruik van gerecycleerde materialen in nieuwe toepassingen stimuleren en zelfs verplichten.

De Europese Unie heeft voor de circulaire economie heel wat sleutels in handen. Toch toont het Circular Economy Package dat in 2018 werd goedgekeurd weinig ambitie. Europa moet echt keuzes durven maken om te vermijden dat China en de VS ons voorbijsteken:

- Voer de voorziene End-of-Waste-regeling in zodat het duidelijk wordt wanneer een afvalstof (opnieuw) een product wordt.
- Hervorm het systeem van de uitgebreide producentenverantwoordelijkheid om het gebruik van gerecycleerde materialen en de productie van recycleerbare producten te stimuleren.
- Stem de btw-tarieven af op een circulaire economie, door bijvoorbeeld een lager tarief in te voeren voor recycleerbare producten.
- Breng uniformiteit in de milieuheffingen en onderwerp bijvoorbeeld producten die niet recyclebaar zijn aan een extra heffing.
- Pas de productnormeringen aan zodat niet-recycleerbare producten niet meer toegelaten zijn op de Europese markt.
- Creëer incentives die aanzetten tot het gebruik van gerecycleerde materialen in plaats van primaire grondstoffen.
- Stem de product-chemische en afvalwetgeving op elkaar af zodat er voldoende ruimte is voor recycling binnen Europa, of om te vermijden dat REACH recycling onmogelijk maakt.
- Verzeker de uniformiteit in de handhaving van de Europese Verordening Overbrenging Afvalstoffen (EVOA) zodat Europa voor de afval- en recyclingbedrijven één grote markt kan worden, waarbinnen de verhandeling van afval via fast-track procedures kan verlopen.
- Leg uniforme regels op voor het gebruik van cash geld bij de aankoop van schroot in alle Europese lidstaten.

Go4Circle vzw is de bedrijfsfederatie voor privaatrechtelijke bedrijven die de circulaire economie centraal plaatsen in hun werking. Ze vertegenwoordigt 220 bedrijven die actief zijn in afvalbeheer en in de productie of het gebruik van nieuwe materialen. Deze bedrijven stellen samen ongeveer 8000 mensen tewerk en realiseren een jaarlijkse omzet van 2,8 miljard euro.

T. 02 757 91 70
M. info@go4circle.be
🌐 www.go4circle.be

COBEREC is de Confederatie van de Belgische Recuperatie. Als overkoepelende Belgische patronale beroepsvereniging vertegenwoordigt ze de sector van bedrijven die actief zijn in de recuperatie en recyclage van ferro- en non-ferrometalen, papier en karton, textiel en kunststoffen.

T. 02 223 08 01
M. info@coberec.be
🌐 www.coberec.be

Go4Circle en COBEREC hebben een gemeenschappelijk secretariaat:
Buro & Design Center • Esplanade 1, bus 87 • BE-1020 Brussel

STANY VAES

Algemeen directeur Go4Circle
T 0478 48 29 21
M stany.vaes@go4circle.be

JAN VERMOESEN

Algemeen directeur COBEREC
T 0473 85 46 45
M jan.vermoesen@coberec.be

MIREILLE VERBOVEN

Adviseur
T 0472 29 49 34
M mireille.verboven@go4circle.be

BAUDOUIN SKA

Adjunct-directeur
T 0473 23 65 00
M baudouin.ska@go4circle.be